

terro è canon è mortuus. Si qui sine examine promoveri sunt ad Presbyterium, & idibus preter canonem manus imposita fuerit, eos canon non admittit: scilicet ad Sacerdotalia. Hoc idem habetur in Aquifranensi Capituli Caroli Magni cap. 2. Statutum pariter in Concilio Nannensis can. 11. & dicatur apud Gratianum c. quarto, dist. 24. his conformatur Concilium Tridentinum fess. 23. can. 7. de refor.

3. Can. V. Et quamvis Episcopus originis, beneficii, aut domicilli, non solum ad Ordines promovere, sed etiam litteras dimissorias ad ipsos Ordines concedere possit; injungimus tamen Suffraganeis nostris, ut si quando litteras dimissorias ad sacros Ordines indulgere voluerint, ne iniquam assumantur, obseruent ordinem qui sequitur: videlicet quod volentes impetrare litteras dimissorias accedant ad Diocesanos; qui super prmissis atque litteratura, moribus, beneficio, seu patrimonio inquirant; serventque diligenter predictas solemnitates, permido ac si in propria auctoritate ordinare vellent. Ac tunc sic examinato concedant litterae dimissoria remittanturque examinatus cum litteris ipsi: in quibus etiam declarent predicta solemnitas sic observata, itaque mentio expressa de beneficio aut patrimonio, ut Episcopus ad quem se conferet ordinandus, cum sine scrupulo promovere & ordinare possit. Quod si propero infirmatim, aut diam causam rationabilem sit, qui litteras dimissorias obtinere cupit, non possit commode accedere ad suum Episcopum, tunc remittant super arate, litteratu, moribusque, ac prius examinandus ad Episcopum, cui litterae dimissoria presentabantur; inferanturque in illis litteris dimissoriis classula: Super quo conscientiam tuam oneramus. Proviso tamen quod manquam concedant litterae dimissoria nisi illi, qui habet beneficium aut patrimonium praetaxati valoris.

Similem pridem precautionem esse adhibendam sancver Alexander Papa III. in Concilio generali Lateranensi tertio: Si (inquit) Episcopus aliquem sine certa titula, de quo necessaria vita percipiatur, in Diaconum vel Presbyterum ordinaverit, tamquam ei necessaria ultra subministrat, donec in aliqua Ecclesia ei convenientia stipendia militia clericalis assignet; nisi taliter ordinatus de sua vel paterna hereditate subsidium vite possit habere. Et all. gatur in c. Episcopus, de probend. Et his adjungit Concilium Tridentinum fess. 21. cap. 2. de reform. Beneficium ad vitam necessarium non posse resignari ab ordinato nisi facta mentione, quod ad alius beneficium titulum sit ordinatus, nec ea resignatio admittatur nisi constituerit quod aliunde commode vivere possit, & alter facta resignatio nulla sit. Et quoque perspecto, de patrimonio vel persone vero ab ordinatis obtinere, taliaque esse quo eis ad vitam sufficiendam sat sint: atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari aut extingui vel remitti nullatenus possit, donec beneficium Ecclesiasticum sufficiens sit adepti, vel aliunde habeant, unde vivere possint. De examine autem faciendo per Ordinarium, antequam dimissorias litteras concedat, ita sanxit Tridentinum fess. 23. cap. 3. de reform. Episcopi per seipso Ordines conferant: quod si exigitudine ferme impediti, subditos suos non aliter quam jam probatos & examinatos ad alium Episcopum ordinantes dimittant. Atque in universum vetat Concil. Carthaginens. III. c. 22. quemquam ordinari Clericum nisi examine probatum.

Can. VI. Sed quantum attinet ad jam promoto ad Sacerdotium, injungimus Suffraganeis nostris, ut super illis diligenter faciant inquisitionem. Et quos invenerint promoto ante legitimam etatem, juxta juris dispositionem ab executione Ordinum suspendant, donec in statum legitimam pervenerint. Et quos vita reprehensibiles cognoverint, debite coercant. Quos insuper non esse litteratura sufficientem deprehenderint, ab executione Ordinum suspendant, donec in scientia, que est Ordini requisita, ad plenum fuerint instruti.

His addendum, ex officio providendum esse ab Antistite Vicarium in beneficiis, quibus animarum cura aut ministerium aliquod ex fundatione incombuit, quamdiu suspensio durat, & donec provisus sit idoneus; ideoque assignandam esse fructuum partem subrogato Vicario, donec Provisor seu rector subjetat suspensi, remota omni appellatione, juxta Concilium Tridentinum fess. 21. cap. 6. & fess. 25. cap. 14. & in Decreto c. quicunque, 25. q. 7. & c. inventam, 16. q. 5. Item totum de Cler. & Crot. vel debil. & Clemen. multorum, de pennis. Quod idem statuitur in Concordato Bononiensi.

5. Can. VII. Rursus quia nonnulli sue ignorantia & incapacitatis & delitorum consciencie fugientes examen suo-

rum Episcoporum, scientes se non esse ab illis promoven- dos, ad Curiam Romanam confugiunt, etiam absque lit- teris dimissoriis eorumdem Episcoporum, & in eadem Curia se faciunt promoveri ad omnes sacros Ordines per quosdam afferentes se esse Episcopos, & habere a Romano Pontifice auctoritatem ordinandi, de quorum potestate ac commissione non appetit: sicutque ordinati hujusmodi promoti extra tempora, ac interdum tribus successivis diebus: talibus Diocesani non permittant executionem suorum Ordinum nisi vix diligentier eorum litteris: constito etiam sufficienes de potestate ordinantium, & eorum permissione eis a Romano Pontifice concessa. Ad haec etiam quod rursus examinatur de vita scientia & etate, ac inquiratur de patrimonio seu beneficio. Qui si in predictis aut aliquo premisorum inventi fuerint minus sufficienes, declarentur seipso ab executione Ordinum, modo & forma supra declaratis.

Præfato postmodum abusui obviam ita est a Concilio Tridentino fess. 14. cap. 2. de reform. sic decernente: Et quoniam nonnulli Episcopi Ecclesiæ, qua in partibus Infidelium consistunt, Clero carentes, & populo Christiano, cum fere vagabundi sint, & permanentem sedem non habeant, non que Iesu Christi, sed alienas oves ex proprio Pastore quarent, dum per hanc sanctam Synodum se Pontificia officia in alterius Diocesis, nisi de loci Ordinarii expressa licentia, & in personas eidem Ordinario subiectas tantum, prohibitos vident exercere, in legi fraudem & contemptum, quasi Episcopalem cathedralm in loco nullius Diocesis sua reverentur, & quosecumque ad se venientes, etiam si suorum Episcoporum seu Prælatorum litteras commendarii non habeant, Clericali charactere infigire, aut ad sacros Ordines etiam Presbyteratus promovere præsumant: quo plerumque fit, ut minus idonei, & rudes ac ignari, & qui a suo Episcopo tamquam inhabiles & indigni rejecti fuerint, ordinari, nec divina officia peragere, nec Ecclesiastica Sacra menta recte valcent ministrare. Nemo Episcoporum, qui iudecales vocantur etiam in loco nullius Diocesis, aut exempti aut aliquo monasterio cuiusvis Ordinis residerint, aut morans traxerint, vigore cuiusvis privilegii sibi de promovendo quoscumque ad se venientes pro tempore concessit, alterius subditum etiam prexestit familiariatis continua commensalitatis sua, ab illo sui proprii Prælati expresso consensu, aut litteris dimissoriis ad aliquos sacros, aut minores Ordines, aut primam consaram promovere seu ordinare valeat. Contra faciens ab exercito Pontificium per annum, taliter vero promotus ab executione Ordinum sic suscepторum, donec suo Prælato viam fuerit, ipso iure sint suscepторum.

Can. VIII. Ceterum quia Ecclesia Dei nihil magis officit quam quod indigni preficiantur cura animarum, & ad aliorum assumantur regim, qui scipios regere non possunt: Diocesani ergo ad Parochiales Ecclesiæ non instituant preficiantur ab Ecclesiasticis laicis patronis, nisi eos prius diligenter examinaverint, neque indigos preficiant, aut incapaces admittant. Quod si sunt infra dicti vel provisi etiam per Sedem Apostolicam, nibilominus Diocesani eos examinent, & si minus idonei fuerint inventi, ad administrationem beneficij non admittantur: sed loco eorum per Episcopum instituant Vicarii idonei, quibus congrua portio assignentur. Et tandem in beneficio administrantur, donec sic instituti aut provisi litteraturam sufficientem assequuntur sint, aut sint etiam legitimam adepti.

6. Can. IX. Cumque grave nimis sit & absurdum, quod quidam Ecclesiæ Prelati, cum possint viros idoneos ad Ecclesiastica beneficia promovere, assumerem non verentur indigos, quibus nec morum honestas, nec litterarum sufficientia suffragatur; carnalitatis sequentes affectum, non judicium rationis: unde quanta Ecclesiæ damnatio provenient, nemo sane mentis ignorat: Nos ergo volentes huic morba mederi, precipimus omnibus & singulis collatoribus, ut prætermis indigos idoneos assumant, qui Deo & Ecclesiæ gratum valeant impendere famulatum. Fiatque juxta sacrum Lateranense Concilium, in Provinciali Concilio diligens inquisitum: ut qui post primam & secundam correctionem fuerit repertus culpabilis, a beneficis conferendis per ipsum Provinciale Concilium suspendatur: instituta in eodem Concilio persona prævida & honesta, que suspensi suppletat defectum in beneficio conferendis.

Huc referri potest Hincmati Remensis Archiepiscopi pars epistola scripta ad Comitem Tardunensis pagi, cuius meminit Flodoardus lib. 3. c. 26. hic enim Comitem cuiusdam tunc vacantis Ecclesiæ patronum intra præfixum terminum urget ad nominandum illum, qui Ecclesiæ vacanti sit præficiendus, sitque ea præfectura dignus, prescribens illi nomina terminum ad usque proximas quatuor tempora.

temporum ordinationes: alioquin enim comminatur se de digniore Clerico provisorum. Et si ipse non prefentaverit eum, qui dignus possit inveniri, ille ordinatus effet, qualem meliorem possit invenire.

Can. XI. Rectores Ecclesiæ (quorum singularis electa est industria) compellantur per suffraganeos nostros, quoad fieri poterit ad personalem residentiam: neque cum illis de non residendo, nisi causa probabili intercedente, dispensetur. Et in Ecclesiæ Parochialibus per singulos dies Presb. Parochiales curati per se aut Vicarios eorum clara voce & intelligibili, ac verbis maternis annunciant decem precepta Decalogi, & articulos fidei. Et si qui fuerint Presbyteri, quibus non suspetat doctrina, aut aliquo premisorum inventi fuerint minus sufficienes, declarentur seipso ab executione Ordinum, modo & forma supra declaratis.

7. Can. XII. Admonent curati frequenter suos Parochianos: ut intersint Missi Parochiali diebus Dominicas & festis per hebdomadam occurribus, & ut ad illa omnia, qua per singulos dies Dominicos in Pronis propagantur diligenter attendant. Quod si legitime cessante impedimento, ab illo licentia sui curati, per tres Dominicas neglexerint interesse Missi Parochiali, denunciare statim Promotoribus, ut pro mensura contemptus vel offense puniantur. Hortentur insuper iudicem Curati eisdem Parochianos suis, ut frequenter peccata sua confiteantur, & Sacramentum Eucharistia percipiant, praesertim in Ffestis solemnibus, & tempore infirmiatis, aut pestis, aut ubi instat periculum mortis: seu quam mare sunt navigaueri, aut per diversa loca peregrinaturi. Quos etiam communiant, ne peregrinatur sine litteris testimonialis Christianitatis eorum, quas idem Curati per se aut eorum Vicarios, si petantur, liberaliter tradant. Curati diligenter advertant, si Parochiani eorum ad minus ferial in anno sanctam Ecclesie communionem Eucharistiamque percipiant, & communicantur nomina, si commode fieri possit, scripto redigant.

Concilium Illiberitanum can. 21. sub pena excommunicationis ipsi etiam laicis prohibet ab Ecclesia conventu per tres hebdomadas absque necessitate abesse. Concilium autem Sardicens, cui praesedit idem Olaus Cordubensis, qui precedentem Illiberitanum legitur subscriptus, parem facit Episcopis prohibitionem, ne a suis absent Ecclesiæ plus quam tribus hebdomadis, can. 14. Agathensis vero Concilii can. 64. Diaconos & Presbyteros, qui tres hebdomadas ab Ecclesia sua defuerint, a communione triennio suspendit: quam eadem quoque penam infligit Clericis quibuscumque, qui ab Ecclesia diebus anni solemnioribus defuerint, Nativitatis, Epiphania, Pascha, & Pentecostes.

8. Can. XXX. Cum ex multiplicatione confratriciarum sepe monopolia oriri contingat, & que in usus pio consumenda sint, in crapulam converti videantur: liquidae dies festos confratricum non aliter se confitentes digne celebrare putant, nisi comedantibus & ebrietatis defervant: sacro approbatore Concilio sub pena excommunicationis inhibemus, ne aliqui, cuiuscumque status existent, confratrices erigere & de novo instituire sine Episcoporum expresso consensu & approbatione audeant. Antiquas autem, quas per Episcopos institutas aut alteri approbaras suis confitentur, toleramus; omnes tamen conuentuales confratrices, maxime diebus festis illarum Confratriciarum & ex denariis earumdem fienda, seu solvendas, sub praeditis penis prohibentes. Ordinamus insuper, quod quantum ad antiquas confratrices attinet, reneantur confratres seu procuratores intra sex menses a die publicationis praestitum afferre Diocesani, eorumque Officialibus & Vicariis statute, si que habent, & eodem Diocesano instituere de modo & forma quam in eis servent, de quantitate redditum, & in quo convertant usus, ut justitia mediante, quod super his opportunum fuerit, statuatur, omniaque ad sobrietatem & modestiam reverentur. Alioquin elapsis sex mensibus ad earum annulationem procedatur. Confratricum proverbes, procuratores seu magistri vel gazatores Ecclesiæ Parochialium teneantur, prestare juramenta in initio officii suscepiti, coram Episcopis, aut eorum Officialibus, elegantur singulis annis mo reddituri de receptis & soluti rationem. Et pecunia, que supererunt, applicentur per eos vel in usum reparacionis Ecclesie, aut curam seu almoniam pauperum, aut alios pios usus, prout Episcopus arbitratus fuerit. Ex tunc autem iuramento, que in ingressu novi confratres præfare solent, omnino reprobamus, cum sint causa & occasio frequens perjuriorum, prohibenter, ne deinceps iuramenta super observationem statutorum predictarum confratriciarum presentur aut exigantur. Et etiam ubi confratres erunt permisæ, volumus quod ab initio pro egestate nihil exigatur.

Cabassutii Notitia Ecclesiastica.

Sciendum est, pecuniam, quam fideles confratres & sodalitatis Ecclesiasticae conferunt, sacram esse ac proinde absque sacrilegio non posse in profanos usus impendi. Hujusmodi pecunia fit mentio lib. 4. Reg. cap. 12. & 22. & lib. 2. Machabeorum cap. 3. & apud Sozomenum lib. 8. h. 8. Concilium Trid. fess. 22. de reform. cap. 9. statut hujus pecunia rationes coram Ordinario, aut eo quem Ordinarius delegaverit, esse reddendas. Quod idem sanctum pariter est Franciscis editis Caroli noni Blesis 3. Octobris anno 1571. & Henrici IV. 16. Martii ann. 1609. & Ludovici XIII. Turonibus 4. Septembri ann. 1619. Quo etiam editio dicitur vetatur iudicibus regiis, ne te rationibus immissant. Tria regia hanc editio integra leguntur infra dicta ad finem Codicis Henrici.

4. Can. XXXI. Insuper ne quis per excommunicationem, quam pro principio mucrone Ecclesia habet, a fideliū communione ex levi causa innoderetur, sacro approbante Concilio prohibemus, quatenus de cetero nulle excommunicationes concedantur, nisi pro gravi causa: & ea cognita, secundum formam juris generale que mortales neglexerint interesse Missi Parochiali, denunciare statim Promotoribus, ut pro mensura contemptus vel offense puniantur. Hortentur insuper iudicem Curati eisdem Parochianos suis, ut frequenter peccata sua confiteantur, & Sacramentum Eucharistia percipiant, praesertim in Ffestis solemnibus, & tempore infirmiatis, aut pestis, aut ubi instat periculum mortis: seu quam mare sunt navigaueri, aut per diversa loca peregrinaturi. Quos etiam communiant, ne peregrinatur sine litteris testimonialis Christianitatis eorum, quas idem Curati per se aut eorum Vicarios, si petantur, liberaliter tradant. Curati diligenter advertant, si Parochiani eorum ad minus ferial in anno sanctam Ecclesie communionem Eucharistiamque percipiant, & communicantur nomina, si commode fieri possit, scripto redigant.

Docet S. Augustinus, nullam esse in Ecclesia penam excommunicatione maiorem, in tractatu de correptione & gratia, cap. 15. & citatur c. corripiantur, 24. q. 3. unde Glossa ibid. infert: Si excommunicatione est maxima pena, ergo non debet infligi pro levibus. Quod idem fanixerunt diversa Concilia, nimur Agathense can. 3. & 4. Meldense can. 56. Aurelianense V. can. 2. Vormatiense sub Hadriano Papa secundo can. 13. Vide c. Episcopus, & c. nemo Episcoporum, & can. nullus Sacerdotum, 11. q. 3. Concilium denique Tridentinum fauentissime admonet fess. 25. c. 3. de reform. Quoniam excommunicationis gladius nervus sit Ecclesiastica disciplina, & ad continentis in officio populus valde salutis: subrie tamquam magna circumspectione exerendus est: cum experientia doceat, si temere aut levibus ex rebus incutatur, magis contemni quam formidari, & perniciem potius parere quam saltem. Quapropter excommunicationes illæ, que monitionibus præmissis ad reuelationis finem, ut ajunt, aut pro derperditis seu substratis rebus ferri solent, a nemine prouersus præterquam ab Episcopo decernantur, & tunc non alias quam ex re non vulgi, casuque diligenter ac magna maturitate per Episcopum examinata, que animum eius moveat, nec ad eas concedentes cuiusvis secularis etiam Magistratus autoritate adducatur, sed totum hoc in eis arbitrio & conscientia sit possum.

CONCILIO COLONIENSE II,

Anni 1549.

1. P rimum prodierat Concilium Coloniense anno 1536. satis prolixum, in quatuordecim partes distinctum sub Hermanno Archiepiscopo Imperique electore, stylo magis declamatoris quam legislatoris, incertum an sincero animo, an vero ut suspicionem propria heretici amoveret, seque discrimini propriæ amittende dignitatis eriperet: qua tandem juremerito spoliatus fuit, postquam compertum omnibus fuit, ipsum non modo a Catholica fide apostamatam evasisse; verum etiam omni studio labore Lutheranam impietatem stabilendi & propagandi; Lutheranos concionatores undique accersendo, Melanchthonem, Bucerum aliquo pietatis doctrina viros, quorum consilio utebatur, & quibus predicandi missionem impetrabatur, sincera pietatis Doctores callide submovendo. Sed conitentibus Paulo III. Pontifice & Carolo V. Imperatore, fede sua motus, nec iudicio sistere ausus, fuga se subripuit, & apud Lutheranos hereticos aperte profetus reliquum vitæ exigit, electo ejus in locum Adolpho ex Comitibus Schavengensibus, qui magna follicitudine pene collapsam Catholicam religionem in integrum restituit.

2. Anno itaque 1549. ab undecima Martii die ad sextam usque Aprilis peractum est Adolpho praesidente istud Coloniense Concilium, in quo cum antiquorum canonum exactior severitas statim revocari in usum absque motu graviore in usque adeo depravata provincia non poterat, ad media quadam sacris tamen Canonibus contentanea, quibus Clerus & populus ad plenorem reformatum